

АЛЕКСАНДАР ТАНУРЦИЋ

ОГЊЕНКА

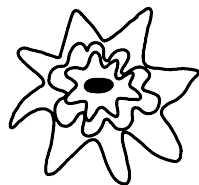
Уредник
Корана Боровић

Copyright © Александар Танурџић, 2025.
Copyright © ИК Прометеј, Нови Сад, Novi Sad 2025.

Сва права задржана. Ниједан део ове књиге не може се користити нити репродуковати у било ком облику без писмене сагласности издавача.

АЛЕКСАНДАР ТАНУРЦИЋ

Огњенка

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Први део

ПРЕ НЕГО ШТО ПАДНЕ

Отворила је очи. Широм. Она. Огњенка.

Нико је није дозивао, али као да је чула неки глас, латорасто шапутање из углова старе куће; зујање ветра које често неким чудом формира речи. Њој се учини да баш њу дозива: Огњенка Огњенка Огњенка, и таман што је очи широм отворила, онако напрасно и одједном, из сна пренута, нестаде и ветра и гласа.

Притисак огромних перина осећала је током читаве ноћи и сад је решила да је доста. Тешке су, притискају је и не дају јој дисати, а она је тако лагана под њима.

Коса јој се у зноју расточила и стопила са белином јастука, па више и не зна како би је скупила. Још је мяса на костима, још је спој уплетених мрежица крвотока преко њеног тела простртих и све их зна. Она. Огњенка.

Нема их још много. И те што су претекле, не слушају је и она не влада њима као некада. Старе перине, старе хиљаду живота и који секунд преко и сви су је притисли, упорном тежином постојања, свежином новог живота који кане угушити.

Отворила је уста. Широм. Она. Огњенка.

Шире од очију, разјапљена уста гутају ваздух, а ваздух је истовремено и свеж и устајао од година, на њих се осећа, на године њене, на године њихове, на године оних које више ни време не памти – у мирис скупљено по њој се разлива. Осећа их, притисле су јој груди, гњече јој дојке,

спљоштене и белину више немају, а добро је да уопште постоје.

Огњенка зна једну ствар – од свих ноћи ова је другачија.

Не због тога што су у читавој фантазмагорији ноћних сати перине одједном оживеле, не ни због тога што је кревет, ево, гута попут живог песка, а јастук је бели мермер што јој буши потиљак. Не, не због тога. Огњенка одувек зна да су уобразиље ноћу живе као немирна деца; ноћ им је подарила руке да њима даве, труп да притишћу уснуле и те трупкаве ножице да страву пробуде и згазе све на шта наиђу, сваку успомену и сваку просуту реч.

Огњенка зна да је ова ноћ другачија и осмехује се. Шта друго може. Она жели да се смеје јер осећа да је толико лагана, ништавна пред годинама, нема их – све су иза ње, све су на њој – у њој је тек који сат и три дана приде.

„Имала сам душе за цео свет – сад би и она да одмори“, изусти Огњенка и речи се пролише по свим угловима, уђоше у пукотине, запушише све мишије рупе и несташе са видика.

Нико их није чуо, јер никог и није било са њом.

Помисли како би јој сада добро дошла нека топла рука, мужа или сина, можда кћери или било кога другог, само да је неког имала.

Сама ће – јер сама мора. Сама је остала. Сама и ништа више. Она. Огњенка. Само Огњенка.

Целог живота само је то знала – своје име. Није га схватала превише озбиљно, просто га је волела не размишљајући много о њему. Волела је његов укус на језику, благо пуцкање језика и непца кад га изговори, пуноћу облико-

ваних усана; њено име је сок; њено име су уста испуњена слашћу и горчином; ватром и водом – јер шта је пламен ако се нема чиме угасити; гори и жеже, постаје својство сопствене воље: бахата и реска самовоља и недодир замишли поганог бога. Морала је имати слап за име свог огња – тек угашен, пламен ће значити ватру. Морала је да би, ако не живела, а оно бар остала жива још који сат и три дана приде.

„Огњенка”, понови себи као да призива неко давно сећање.

Устани, Огњенка, године ти нису важне. Ни твоје, ни све што су на тебе легле, а твоје нису биле никада.

„Осећам га”, проби се њен глас. „Морам стићи пре него што падне.”

Огњенкино срце, безмало старије и од ње саме, пронађе начин да убрза, да пошаље довољно крви рукама, костима и свим органима укљученим у овај подвиг и Огњенка збаци перине испуштајући уздах олакшања. Читава кућа одахну и као да се мало помери, ваљда пробуђена падом устајалих година на сваком врху пера.

Борба је била тешка и морала је повратити дах. Колико га је само потребно да би се наставило, а он често нестане када је најпотребнији. Ово је било последње Огњенкино преживљавање и она помисли како се, извесно је, у тај кревет више неће враћати. Довољно је да се склупча крај пећи. Облутак ће јој бити јастук, покриће се мраком и утварама што је ионако не остављају на миру – нека је бар загреју, њу, Огњенку, ову што у мрак као у небо гледа, а ни једног облака нема да облик сачини; само један исти

шум – то време уједначено цури и то не без трага, само га ваља знати видети.

Осећа да је лагана, као да се и самим мислима може померати, зна да ће корак бити брз и постојан колико год она жели. Можда се ни померити не мора.

Не. Ипак зна да није тако. По прошлост се мора лично отићи. Нема је баш онда кад желиш да је видиш. У супротном је ето да ти ногу подметне, а руку пружа само кад жели дубље у воду да те гурне. Кад је желиш – по њу мораш поћи.

„Морам стићи пре него што падне“, понови она, али настави седети.

Није страх то што осећа. Са страхом се одавно помирила. Толико га је у животу искусила, са њим се саживела, да сада страхује онда кад страх не осећа. Мисли како смо недодирљиви тек кад сузе страхом отежају, руке га упију и у нас га врате – у нама и изван нас. Са страхом се не бори као ни са сном. Обузети – ми смо слободни.

Огњенка се рукама одупре о ивицу кревета и оне се напрегоше, свака жила скоро до пуцања. Свака пега на надланици, још се више утисну у кожу и покрену мишиће што се једва за кости држе. Још је мишића на костима остало.

Поново осети како је у свој тежини необично лагана, негде унутра, недодирљиво далеко, али суштинско и значајно, као испражњена од свега, ослобођена, тек се нешто у њој миглољило, жуљало је и подсећало да мора – мора стићи пре него што падне.

Благо се зањиха и устаде. Обе руке испружи испред себе да одржи равнотежу и не одлети још даље камо није хтела. Тек кад се уверила да је савладала гравитацију она

крену боса по дрвеном поду, као оном што се на бродовима налазе. И овај се љуља, и она га осећа под костима и истањеном кожом. Али мора и зато наставља.

Неколико узастопних корака убрзаше крв и она поново научи како се хода. Сваки пут мора из почетка; објашњава ногама како, па се понекад и она и ноге збуне и забораве, кости се гњече, једна у другу забадају, круне се и само што прашкасти бели траг за собом не оставе.

Огњенка дошета до пећи, и учтиво замоли леђа да се савију само да вратанца отвори. У њима нађе три неугашена жишка, пркосна и црвена, дарова им суво дрво и рече: „Биће довољно за неколико сати и три дана приде”.

У раскоши ноћи, сатену простртом по дворишту, меком и прозрочно хладном, Огњенка кроз прозор спази Месец – јела у дворишту, сад већ виша од крова, хватала је сребро одсјаја и подсмевала се ноћи. Владају само они који светлост хватају, зато је коса жива, зато очи виде – без светла се и оне гасе и ту сузе не помажу. Огњенки се не плаче. Срећна је и први пут своја. Стара стара стара – све што зна је старост и њена је. Нико више не умире, сви су већ отишли. Она би за њима, али жели још мало тишине да се напије. Дуго није имала себе. Дуго су њене руке биле туђе, припадале и овоме и ономе, срце су јој узимали и враћали, окрњено и мање њено сваки пут.

Поносита погледа она приђе прозору. Дуга бела спаваћица блеснула је чим је пустила месечину у собу и она се самој себи насмеја – сигурно личим на авет, помисли и готово намигну нејасном одразу у стаклу полусмрзнутог прозора.

Рука јој крену ка прозору. Прст се испружи и рукави њене спаваћице набораше се и спустише до лакта. Огњенка мало накриви главу и прислони кажипрст на прозор. Опрезно и меко, као да додирује крхку структуру талоба боја нанесених четкицом сликара ужареног идејама: нестрпљивог и у трци са мислима. Она осети сву хладноћу стакла, готово је могла погледом испратити како јој кроз јагодицу улази и шири се читавом шаком, замрзавајући јој руку у времену. Баш у овој ноћи другачијој од свих претходних. Хладноћа јој се рашири читавим телом и огањ у њој полако се утиша и она осети сваку длачицу понаособ и успорени рад жиле куцавице под њеним вратом изнад кључне кости. Кости, жиле и мало крви – она, сама, Огњенка.

Вене су јој се стањиле. У овој ноћи, баш овој ноћи, осећа да то нема много везе са хладноћом. Телесне течности су је напуштале – крв њена насушна и сва вода у њој. Цела се стишавала као крај песме.

Огњенка одлучи да ће дозволити себи окрајак оптимизма: мада завршава, не значи да песму није вредело слушати. Само је више пустити не може, то је све.

„Зажмури и удахни дубоко”, рече самој себи, али нити зажмури нити дубоко удахну. Саму себе вара, јер се плаши тог зрака. Сваки следећи је можда онај последњи, а хтела би да буде значајан, истински вредан и скроз да је засити. Она само продужи удисати колико је потребно, а очи још више у инат себи отвори. Широм. Она. Огњенка.

„Само што није. Морам стићи пре него што падне.”